

živý, byl zamítnut soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jde o opatření podle § 178 obč. zák., o němž nižší soudy rozhodly souhlasně, a lze proto podle § 46 zák. o základních ustanoveních soudního řízení nesporného ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. usnesení rekursního soudu napadati jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo pro zmatečnost. Nejvyšší soud, přezkoumav spisy, neshledal, že by tu byly tyto předpoklady. Zejména neshledal, že by tu šlo o nezákonnost, již stěžovatel vidí v tom, že mu nižší soudy odpírají jeho manželskou dceru, ačkoliv prý po úmrtí matky dítěte, jeho první manželky, výchova dítěte a péče o ně náleží jen jemu jako jeho manželskému otci. Vůdčí zásadou při řešení otázky, u koho mají býti manželské děti vychovávány, jest jen jejich zájem a prospěch, tělesný i mravní, ať jsou na živu oba rodiče nebo jen jeden z nich. Tato zásada vyplývá zejména z §§ 142 a 178 obč. zák. Není však předpisu, který by dával manželskému otci bezvýhradné právo na vydání a na výchovu dětí. Nemá-li zákon přesného ustanovení, nýbrž vytyčuje jen určité zásady a směrnice, přenechává je jinak volnému soudcovskému uvážení, jaké opatření, hledíc ke zjištěným skutečnostem a vyšetřeným poměrům, pokládá za účelné, by prospěch a blaho dětí neutrpěly újmy, nelze mluvit o »nezákonnosti«, nýbrž mohlo by jíti nanejvýše jen o nesprávné právní posouzení neb o nevhodné opatření, které jsou sice důvody řádného dovolacího rekursu podle §§ 42 a 46 (1) zákona čís. 100/1931 sb. z. a n., ale nikoli mimořádného dovolacího rekursu podle § 46 (2) cit. zák. Toto právní stanovisko zaujal Nejvyšší soud již v rozh. čís. 11455 sb. n. s. a nemá důvodu, by se v tomto případě od něho uchýlil.

Čís. 12708.

Společenstvo podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. jest zřízeno teprve zápisem do společenstevního rejstříku. Nestal-li se zápis do 7. března 1933, nelze vzhledem k § 19 zákona ze dne 2. března 1933, čís. 44 sb. z. a n., vyhověti opovědi domáhající se zápisu peněžního společenstva do rejstříku.

(Rozh. ze dne 22. června 1933, R I 555/33.)

Opověď zápisu firmy společenstva »Spar und Darlehenskassen Verein für B. und Umgebung, registrierte Genossenschaft mit unbeschränkter Haftung«, na jehož založení usnesli se společníci dne 22. ledna, pokud se týče dne 9. března 1933, soud pro tentokrát zamítl, poněvadž podle § 19 zákona ze dne 2. března 1933, čís. 44 sb. z. a n., jenž nabyl účinnosti dnem vyhlášení, 7. března 1933, do dne 31. prosince 1934 jest zakázáno zříditi nový peněžní ústav druhu v § 2 odst. (1) zák. čís. 239/1924 sb. z. a n. v doslovu zákona čís. 54/1932 sb. z. a n. uvedeného, tedy také záloženský spořitelní spolek, zřízený podle zák. čís. 70/1873 ř. zák., o který jde v tomto případě, a zřízení společenstva toho podle § 8 zák. čís. 70/1873 ř. zák. nabývá účinnosti teprve zápi-

sem společenstva do rejstříku společenstev, nehledíc ani k tomu, že v souzeném případě také teprve dne 9. března 1933 usnesena byla společníky smlouva společenstevní a teprve 17. března 1933 předloženy byly doklady, vyhovující požadavkům zákona čis. 54/1932 sb. z. a n. pro zápis společenstva. Re k u r s n í s o u d napadené usnesení potvrdil. D ů v o d y: Stěžovatelé vytýkají, že žádost o zápis byla již dne 31. ledna 1933 rejstříkovému soudu podána, kdy ustavení společenstva bylo již v běhu, a že se projev vůle zakladatelů již v lednu, před účinností zákona čis. 44/33 sb. z. a n., stal, že k poukazu soudu dne 17. března požadované doklady předložili a zároveň předložili stanovy v plném shromáždění ze dne 9. března změněné, společenstvo bylo tedy zřízeno již před platností zákona čis. 44/33 sb. z. a n., jehož § 19 se na ně vztahovati nemůže. Předpis § 19 zákona ze dne 2. března 1933 čis. 44 sb. z. a n., kterým bylo zakázáno do dne 31. prosince 1934 zřídit nový peněžní ústav některého z druhů uvedených v § 2 (1) odst. zákona čis. 239/24 sb. z. a n. v doslovu zákona čis. 54/32 sb. z. a n., nabyt účinnosti dnem vyhlášení, t. j. dne 7. března t. r. (§ 20 zák. čis. 44/33 sb. z. a n.). Vzhází otázka, jaký vztah na poměry družstva, jehož zápis první soud zamítl, má ustanovení § 5 obč. zák., který stanoví, že zákony nepůsobí zpět a že tudíž nemají vliv na předcházející právní jednání a na práva dříve nabytá. Základem tohoto ustanovení zákona je, že nikdo nemá býti zklamán v oprávněné důvěře v právní řád, že každý, kdo se zařídí podle platného zákona, musí mít jistotu, že účinky zákona nastanou a že budou nabytá práva chráněna. Podle ustanovení § 8 zákona ze dne 9. dubna 1873 čis. 70 ř. zák. o společenstvech výrobních a hospodářských, společenstva jako takového není, pokud není proveden jeho zápis do společenstevního rejstříku, a, jedná-li se před provedeným zápisem jménem společenstva, ručí ti, kdož jednají, osobně a solidárně. Touž zásadu vyslovuje předpis čl. 178 a 211 obch. zák. a § 2 zák. ze dne 6. března 1906 čis. 58 ř. z. Zápis společenstevní smlouvy má význam konstitutivní. Společenstvo nezapsané po právu není, a ježto společenstvo do dne 7. března t. r. do rejstříku společenstevního zapsáno nebylo, sluší právní poměr, o který jde, posuzovati podle právního stavu, jaký byl v době, kdy se zápis měl státi a tím společenstvo vzniknouti, t. j. v době vydání napadeného usnesení pokud se týče v čase dojití doplněné žádosti, t. j. 17. března 1933, tedy podle zákona čis. 44/33 sb. z. a n., jehož ustanovení § 19 zřízení nového peněžního ústavu, jakým je spolek uvedený, zakazuje. To je také v souhlasu se zásadou publicity vyslovenou v čl. 12 obch. zák. Proto zřízení společenstva, které se může státi platným teprve zápisem do rejstříku, pro zákaz vyslovený cit. ustanovením zákona přípustným není, a právem první soud žádosti stěžovatelů o zápis nevyhověl. Ostatně se poukazuje na správné stavu věci a zákonu vyhovující odůvodnění napadeného usnesení.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Jde o souhlasná usnesení obou soudů nižších stolic, jež lze napadati jen za předpokladů § 46 odst. (2) zák. ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. o základních ustanoveních soudního řízení nesporného. Stěžovatelé napadají rozhodnutí rekursního soudu pro nezákonnost, leč neprávem. I kdyby bylo správné, že se členové zamýšleného společenstva usnesli na zřízení společenstva při valné hromadě ze dne 22. ledna 1933, jest to nerozhodné, neboť bylo by to jen jednou z podmínek zřízení společenstva. Tím však společenstvo ještě nevstoupilo v život, neboť podle § 8 společenstevního zákona jest rozhodující okolností pro existenci společenstva provedení zápisu do společenstevního rejstříku. Teprve tímto zápisem je společenstvo zřízeno a, nestal-li se zápis do 7. března 1933, kterýmžto dnem nabyl účinnosti zákon ze dne 2. března 1933, čís. 44 sb. z. a n., nemohlo býti vyhověno opovědi stěžovatelů podle § 19 tohoto zákona, jenž zakazuje zřízení nového peněžního ústavu druhu zamýšleného společenstva do 31. prosince 1934. O zpětné působnosti zákona nelze tu mluvit (§ 5 obč. zákona), neboť práva dříve nabytá jsou jen práva skutečně vzniklá a nikoliv pouhá možnost jejich nabytí poskytnutá právními předpisy dříve platnými. Platnost jednání, t. j. usnesení o zřízení společenstva na základě přijatých stanov pod firmou v nich vyznačenou, není uvedeným zákonem čís. 44/33 nijak dotčena. Zákon zakazuje zřízení nových peněžních ústavů bez rozdílu, zda zřízení již bylo zahájeno čili nic. Ostatně přehlízejí stěžovatelé, že usnesení, aby se zřídilo společenstvo podle stanov dne 17. března 1933 k zápisu opovězených, se stalo teprve 9. března 1933, neboť jak vyplývá z protokolu o valné hromadě z téhož dne, byly dřívější stanovy zavrhnuty a přijaty nové stanovy.

Čís. 12709.

Pracovní soudy (zákon ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n.).

Ku příslušnosti pracovních soudů nenáleží spor zaměstnavatele se zaměstnancem o zaplacení vyinkasovaných peněz, opírá-li žalobní nárok o mimosoudní dohodu se zaměstnancem.

(Rozh. ze dne 22. června 1933, R I 558/33.)

Žalobou, zadanou na okresním soudě v T., domáhala se žalující firma na žalovaném zaplacení 40.256 Kč 80 h, tvrdíc, že žalovaný jako obchodvedoucí její filiálky uzavřel obchod s firmou N., peníze, které v této funkci vyinkasoval, neodvedl straně žalující a pak, když strana žalující na to přišla, se zavázal písemným prohlášením peníze vyinkasované za služebního poměru žalobkyni zaplatiti. Příslušnost dovolaného soudu odůvodňovala žalobkyně ustanovením § 104 j. n. vzhledem k dohodě stran, že se strany podrobují příslušnosti okresního soudu v T. Žalovaný vznesl námitku věcné a místní nepřislušnosti, maje za to, že příslušným jest pracovní soud v M. Soud první stolice zamítl námitku věcné a místní nepřislušnosti. Rekursní soud námitkám vyhověl a žalobu odmítl. **D ů v o d y:** Jest nesporné, že žalovaný, byl